

GROENBOEK - EFFICIËNTE TENUITVOERLEGGING VAN RECHTERLIJKE BESLISSINGEN IN DE EUROPESE UNIE / TRANSPARANTIE VAN HET VERMOGEN VAN SCHULDENAARS GEPUBLICEERD BRUSSEL 6.3.2008 COM(2008) 128 DEFINITIEF.

*Beantwoording van de vragen door mr Jan Willem de Haan,
advocaat (amsterdam) en abogado (madrid en barcelona)*

I. Inleiding: tekortkomingen in de huidige situatie.

Vraag 1.

Bent u van mening dat er op communautair niveau maatregelen moeten worden genomen om het vermogen van schuldenaars transparanter te maken?

Bent u van mening dat er in dat verband bijzondere aandacht moet worden besteed aan het spanningsveld tussen de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen en de bescherming van schuldenaars dan wel aan de rol van private organisaties bij de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen? Zo ja, welke elementen zijn volgens u van belang?

Onderscheid rechtspersoon of natuurlijk persoon, handelsvorderingen of gewone vorderingen.

1. Het groenboek maakt geen onderscheid tussen rechtspersonen en natuurlijke personen. Onderscheid tussen handelsvorderingen en niet-handelsvorderingen wordt nauwelijks gemaakt. Het moge duidelijk zijn dat in de praktijk groot verschil bestaat ten aanzien van beschikbare informatie (handelsregisters) en soort informatie (rechtspersonen en natuurlijke personen). In deze beantwoording wordt op dat verschil verder niet ingegaan maar de beantwoording refereert vooral aan handelsvorderingen aangezien contractspartijen van handelsvorderingen doorgaans in de diverse handelsregisters staan ingeschreven en dus meer informatie beschikbaar is. Bovendien zijn handelsvorderingen ook bij verre de vorderingen die de meeste intracommunitaire problemen opleveren en het meest relevant zijn.

Controle vooraf van kredietwaardigheid.

2. Voorkomen is beter dan genezen. Elke contractspartij en toekomstig schuldeiser dient zich bij het aangaan van een overeenkomst of verbintenis de vraag te stellen of de schuldenaar de door haar aangegane of aan te gane verplichtingen kan nakomen. Dat is een verantwoordelijkheid die op iedere aan het economisch verkeer deelnemende partij rust.

Vrijwillige inzage vermogenspositie toekomstig schuldenaar.

3. Een toekomstig schuldeiser zou vooraf aan de toekomstig schuldenaar moeten vragen vrijwillig inzage in haar vermogenspositie te geven alvorens een contract aan te gaan en/of haar kredietwaardigheid te garanderen. Dit gebeurt vaak niet omdat dat commercieel gezien niet geaccepteerd wordt, dan wel als niet goed voor de sfeer van de onderhandelingen wordt ervaren (tenzij één van de partijen een dominante positie ten opzichte van de andere partij heeft, want dan kan die partij zijn eisen opleggen). Dit laat onverlet dat na verloop van tijd de meeste informatie haar waarde verliest. Tenslotte kan überhaupt aan de waarde van zulke informatie getwijfeld worden. Zij zal zelden een volledige garantie zijn.

Inzage handelsregister en andere registers.

4. Daarnaast doet de ene toekomstige contractspartij en schuldeiser er verstandig aan ook zelfstandig inzicht te verkrijgen in de vermogenspositie van de andere toekomstige contractspartij en schuldenaar, ongeacht de informatie die rechtstreeks van de schuldenaar verkregen wordt, door bijvoorbeeld openbare (handels)registerinformatie op te vragen alhoewel de waarde van die informatie meestal beperkt is.
5. Men kan gedeponeerde jaarstukken opvragen en bestuderen, maar die zijn altijd minimaal een half jaar oud en geven dus niet de actuele werkelijkheid aan. Bovendien zijn die jaarstukken soms moeilijk te doorgronden. Men kan ook nog onderzoek doen naar activa zoals onroerende zaken en voertuigen. Dat levert meestal weinig op aangezien de meeste bedrijven leasen en geen vaste activa in eigendom hebben. Soms bestaat er toegang tot een register van schuldenaren die executieprocedures tegen zich hebben lopen zoals het RAI in Spanje. Toegang is echter beperkt en ofschoon die informatie zeer nuttig is, moet er informatie beschikbaar zijn over een eerder stadium, ruim voordat executieprocedures opgestart worden.

Aanwezige informatie is beperkt.

6. Kortom, ook al wordt informatie opgevraagd, dan nog is er voor de handelscrediteuren tastbaars om zich op te baseren. De financiële instellingen zoals banken hebben het soms iets beter, omdat ze doorgaans toegang hebben tot databanken met kredietinformatie die alleen voor hen toegankelijk is. Die informatie zou misschien voor andere handelscrediteuren toegankelijk gemaakt moeten worden. Daarop wordt hieronder ingegaan.

Kredietonderzoek.

7. Er zijn vele bureaus die zich met kredietonderzoek bezighouden, zoals Dun & Bradstreet. Die hebben meestal niet meer toegang tot informatie dan de gewone burger. Eventuele bankinformatie die zij hebben is niet officieel en dus van beperkte waarde, althans dat is in een aantal landen zo.

Garanties van de toekomstig schuldenaar.

8. De schuldeiser kan extra garanties eisen zoals zakelijke zekerheidsrechten of persoonlijke garanties. Het bezwaar daarvan is dat dat commercieel moeilijk verkoopbaar is en niet gebruikelijk. Dat vraagstuk valt ook verder buiten het bestek van deze vragen. Er worden ook wel "bank reference letters" gevraagd bij het aangaan van een nieuwe relatie maar ook die waarde is beperkt.

Vervolgung wegens verkeerde voorstelling van zaken.

9. Een verkeerde voorstelling van zaken door de toekomstig schuldenaar van zijn vermogenspositie, kan de mogelijkheid bieden om een debiteur aan te klagen, civiel- dan wel strafrechtelijk. Immers, indien een contract is aangegaan terwijl men wist of had behoren te weten dat die verplichting nooit nagekomen zou worden, moet dat in beginsel gesanctioneerd worden. Maar dat is doorgaans voor een schuldeiser een moeilijke bewijspositie met name in een strafprocedure en biedt ook verder in de praktijk geen bevredigende oplossingen.

10. Er moet dan een procedure opgestart worden wat voor de schuldeiser alleen maar extra kosten meebrengt terwijl het resultaat onzeker is. Strafrechtelijke procedures zijn vaak traag ook al gaat er een zekere dreiging vanuit. Ze missen verder doel want het gaat om terugbetaling van schulden en nakoming van verplichtingen en niet om strafrechtelijke sancties. Civielrechtelijke sancties zijn geldelijk en die missen ook doel, want indien niet nagekomen wordt is dat vaak omdat de schuldenaar geen geld meer heeft.
11. Desalniettemin lijkt het de moeite waard hierover na te denken. Een (dreiging van) strafrechtelijke sanctie zoals vrijheidsstraf vanwege het opzettelijk verkeerd inlichten over een vermogenspositie zal zeker effect hebben. In de meeste lidstaten is het verschaffen van verkeerde informatie, valsheid in geschrifte, gesanctioneerd. Wellicht zou onderzocht moeten worden of zwaardere of effectievere sancties hier zin hebben.

Inzicht vermogenspositie verbeteren.

12. Het is, zoals hierboven gesteld, aanbevelenswaardig om moeite te doen van te voren inzicht te krijgen in de vermogenspositie van de toekomstige schuldenaar. De aanwezige informatie is op dat moment beperkt en van relatieve waarde. Uitvlucht naar extra garanties zijn commercieel lastig en worden niet snel gegeven.
13. Het zou voor verbetering van en vertrouwen in het (Europees) economisch verkeer wenselijk zijn een beter inzicht te krijgen in de vermogenspositie van een (toekomstig) schuldenaar door meer gegevens openbaar te maken.
14. Daarbij kan gedacht worden aan publicatie van de volgende gegevens voor zover dat nog niet gebeurt:
 - a) BTW-aangiften want die geven de continuïteit van een bedrijfsactiviteit weer en het volume van de omzet.
 - b) Andere belastingen en sociale premies die in verband met de bedrijfsactiviteit betaald moeten worden want die geven eveneens de continuïteit van het bedrijf weer.
 - c) Aanhangige gerechtelijke procedures al dan niet alleen bodem- of executoriale procedures of faillissementsaanvragen.
 - d) Toegang tot kredietregisters die door banken worden onderhouden en voor hen toegankelijk zijn.
15. Een andere vraag is of deze informatie verplicht openbaar gemaakt zou moeten worden. Vrijwilligheid brengt mee dat bedrijven die er niet aan meedoen, zichzelf eventueel daarmee buitenspel zetten en daardoor komt er niet weer een controlerende functie van de overheid bij.

Controle achteraf.

16. Indien partijen van tevoren niet hebben gecontroleerd dan wel gedurende het bestaan en functioneren van de relatie niet zijn blijven controleren, kan er een moment komen dat men inzicht wil verkrijgen in de vermogenspositie van de contractspartij als er problemen in de relatie ontstaan en een van de partijen de ander niet betaalt.
17. De schuldeiser heeft dan de volgende informatie tot zijn beschikking:
 - a) De jaarstukken. Voor zover deze gedeponereerd (moeten) worden geven die een beeld uit het verleden weer. Als er problemen zijn stopt de schuldenaar vaak deze te deponeren maar dan is het al te laat.

- b) Vaste activa. In registers kan nagegaan worden of de Schuldenaar vaste activa zoals onroerende zaken, auto's en dergelijke heeft die als beslagobject kunnen dienen dan wel al beslagen zijn.
- c) Vlottende activa en gelden. Deze informatie is doorgaans niet openbaar en kan alleen met behulp van gespecialiseerde bureaus achtergehaald worden. Omdat het dan niet-officiële informatie betreft is de waarde beperkt.

Voorkomen verdwijnen activa is moeilijk.

- 18. Het kan lastig zijn om het doen verdwijnen van vlottende activa, met name banktegoeden en bepaalde registergoederen, te voorkomen aangezien dat in het huidige commerciële verkeer, bijzonder snel kan gebeuren.
- 19. Dat geldt zelfs voor het Nederlandse systeem dat met haar zeer efficiënte conservatoire beslagpraktijk, schuldeisers als in geen andere EU-lidstaat in staat stelt om bijzonder snel te handelen.
- 20. Daar staat tegenover dat in sommige landen bepaalde betalingen binnen een bepaalde termijn gestorneerd kunnen worden maar die termijnen zijn vaak beperkt.

Aanvullende maatregelen.

- 21. Het heeft dus naast het transparanter maken van het vermogen van de schuldenaar zoals hierboven voorgesteld ook zin de volgende maatregelen te treffen:
 - a) De snelheid waarmee het conservatoire beslag gelegd kan worden op te voeren. In vergelijking met Nederland is een land als Spanje een drama. Dit punt valt niet onder dit groenboek en wordt hier niet verder behandeld.
 - b) De effectiviteit van het beslag op te voeren. Dat punt valt wel onder dit groenboek en wordt hierna besproken.
 - c) De mogelijkheid om paulianeuze handelingen ongedaan te maken. Dat ligt in het verlengde van het voorgaande punt.

Conservatoir beslag op banktegoeden.

- 22. Het meest gewilde beslagobject zijn banktegoeden. Het beslag op en het verkrijgen van inzicht in banktegoeden zou daarom verbeterd moeten worden. Let wel, dat inzicht zou pas verkregen kunnen worden nadat een gerechtelijk verloop tot beslag is afgegeven. Preventief inzicht zonder rechterlijke tussenkomst gaat te ver vanwege inbreuk op privé-sfeer en is ook niet nodig aangezien die situatie toch voortdurend verandert.
- 23. In Nederland is het leggen van beslag onder banken relatief eenvoudig omdat er in het land slechts een paar grote banken zijn waarbij de meeste mensen bankieren. Indien opdracht gegeven wordt tot beslag onder de ING, Rabobank en Fortis heeft men het meeste betalingsverkeer wel te pakken. Dat neemt niet weg dat sommige schuldeisers kunnen proberen hun gelden bij kleinere banken te "verstopten". In dat geval zal ook bij de kleinere banken beslaggelegd moeten worden.
- 24. Het beslag in Nederland wordt ook snel geëffectueerd door de goede organisatie van de deurwaarders die netzoals advocaten en notarissen, vrije beroepsbeoefenaren zijn met een wettelijk omschreven taak.
- 25. In Spanje is het leggen van beslag onder banken al veel moeilijker. In tegenstelling tot Nederland is de tenuitvoerleggingsinstantie de rechtbank die erg traag en inefficiënt werkt. Die Spaanse rechtbank moet dan op verzoek van de beslaglegger alle banken en spaarkassen aanschrijven met het verzoek beslag te leggen en/of inzage te geven in banktegoeden. Spanje kent honderden banken en spaarkassen en de praktijk wijst uit dat dit traag en inefficiënt werkt.

Centraal punt voor effectueren beslag op banktegoeden.

26. De conclusie van bovenstaande is dat noch in Nederland noch in Spanje een beslag op banktegoeden centraal geëffectueerd kan worden terwijl de informatie van die banktegoeden wel centraal aanwezig is namelijk bij de centrale banken. Die zouden aangewezen kunnen worden als de centrale autoriteit om gelegde beslagen aan de getroffen banken te communiceren.
27. Tegelijkertijd zou de schuldeiser in staat gesteld moeten worden na te gaan of er in de tijd voorafgaand aan het beslag gelden zijn verdwenen. De desbetreffende centrale bank zou dan na rechterlijk verlot, de kredietinstellingen in kwestie opdracht moeten geven inzicht te geven in het betalingsverkeer van de schuldenaar vanaf een bepaalde datum.
28. Een dergelijke centraal punt zou ook voorzien kunnen worden voor andere activa zoals voertuigen, onroerende zaken, etc. voorzover dat nog niet bestaat. In Nederland en Spanje is dat wel het geval.
29. Een ander belangrijk punt is de BTW-administratie. Als beslagobject zijn teruggaven van BTW altijd gewild. Bovendien geeft het inzicht in de gang van zaken bij de schuldenaar. Het gaat wellicht te ver een verplichting door te voeren BTW-aangiften openbaar te maken als er geen conflictsituatie is alhoewel die mogelijkheid hierboven wel is gesuggereerd. Bij een beslagverlot zou die informatie zeker toegankelijk moeten zijn via een centraal punt zoals de belastingadministratie.

Verklaring schuldenaar en toegang registers.

30. Onder vraag 1 wordt gesproken over het bestaan van twee systemen in de lidstaten:
 - a) Een systeem waarbij schuldenaars een verklaring afleggen over hun vermogen.
 - b) Een systeem waarbij voorgaande verklaring niet verplicht is en schuldeisers toegang tot registers hebben om de positie van de schuldenaar na te gaan.
31. Spanje en Nederland kennen geen systeem van een verplichte verklaring omtrent vermogen. Het is zeer de vraag of zo'n systeem zin heeft. Een schuldenaar die niet wil of kan betalen zal ofwel een valse verklaring afleggen dan wel geen inzage geven in zijn vermogen ofwel simpel zeggen dat hij of zij niets heeft. Een strafrechtelijke sanctie op het afleggen van een valse verklaring lijkt aardig maar is in de praktijk ineffectief zoals hierboven al is betoogd. Immers, de schuldeiser zal een procedure op moeten starten en strafrechtelijke procedures zijn doorgaans erg traag, zeker in Spanje. Bovendien brengt dat voor de schuldeiser weer extra kosten aan advocaten met zich mee.

Verschillende rechtssystemen en informatiestructuren.

32. Onder vraag 1 wordt tevens gesteld dat grensoverschrijdende invordering wordt belemmerd door de verschillende rechtssystemen en onvoldoende kennis van informatiestructuren in andere lidstaten. Dat is ongetwijfeld waar, maar niet zo simpel op te lossen. Een centralisering en uniformering van informatieverrijking zoals hierboven omschreven zou dit zeker verbeteren omdat iedere lidstaat dan een centraal informatiepunt in de andere lidstaat krijgt.
33. Voor zover dat nog niet gebeurd is, moeten lidstaten hun handelsregisterinformatie uniformeren, via het internet toegankelijk maken zoals in Nederland en Spanje het geval is, deze ook in het Engels toegankelijk maken en indien ook andere informatie toegankelijk is of wordt dat ook opnemen in die informatie.
34. Aan de andere kant mag niet gepretendeerd worden dat alle grensoverschrijdende hobbels worden weggenomen. Een schuldeiser die een schuldenaar in een andere

lidstaat vervolgt, zal altijd een beroep op lokale expertise van advocaten, procureurs en deurwaarders moeten doen.

Spanningsveld en private organisaties.

35. In het tweede deel van vraag 1 wordt gesproken over private organisaties, meer specifiek over het spanningsveld tussen i) tenuitvoerlegging rechterlijke beslissingen, ii) bescherming schuldenaars en iii) rol van private organisaties.
36. Voor wat betreft het spanningsveld tussen i) en ii), is hierboven een opmerking gemaakt over het uitbreiden van informatie die voor iedereen toegankelijk is zoals bijvoorbeeld BTW-administratie, lopende gerechtelijke procedures of databanken met kredietregistratie en toegang tot informatie voor het effectueren van een beslag. Met betrekking tot die laatste situatie is betoogd dat voor de bescherming van de schuldenaar altijd rechterlijke goedkeuring nodig zal zijn.
37. Waar het betreft het spanningsveld van private organisaties met de punten i) en ii), is het allereerst onduidelijk wat met private organisaties bedoeld wordt.
38. Uitgangspunt moet zijn dat private organisaties alleen dan toegang tot niet openbare, voor de burger ontoegankelijke informatie hebben, indien zij een wettelijke kader en toezicht hebben.

Informatiebureaus.

39. Indien met private organisaties bedoeld worden organisaties die toegang tot openbare handelsregister- en andere registerinformatie faciliteren en verbeteren, bijvoorbeeld via het internet, is dat een welkome versterking voor de (toekomstig) schuldeiser. In Spanje bestaat bijvoorbeeld Axesor (www.axesor.es) die die informatie heel toegankelijk maakt alhoewel de officiële Spaanse registers die toegang zelf ook aanzienlijk verbeterd hebben.
40. In Nederland heeft de toegang tot het handelsregister via het internet altijd al goed gefunctioneerd en is dus minder vraag voor private organisaties dat te doen. Er zal altijd een markt zijn voor organisaties indien zij iets toevoegen. Het schijnt dat landen als België en Duitsland nog erg archaïsche en ontoegankelijke registers hebben en daar zouden deze organisaties een uitkomst bieden.
41. Andere private organisaties zoals detectivebureaus hebben altijd een toegevoegde waarde maar zijn dermate gespecialiseerd dat dat buiten dit bestek valt.

Gerechtsdeurwaarders Nederland.

42. Voor zover met private organisaties bedoeld wordt op gerechtsdeurwaarders, wordt in dit geval een lans gebroken voor deze beroepsbeoefenaren. In het geval van Nederland mag vastgesteld worden dat dit uiterst effectieve professionals zijn die de tenuitvoerlegging vergemakkelijken. Bovendien hebben zij een wettelijk kader waaraan zij gebonden zijn zodat toezicht gewaarborgd blijft.
43. Als enige kritiek op de Nederlandse gerechtsdeurwaarders zou men kunnen noemen dat zij zich in toenemende mate ook met incassopraktijken bezighouden wat in feite niet hun taak is. Het probleem is dat zij zich daardoor meer op andere taken richten dan de taken die hen bestaansrecht geven en die laatste taken zouden kunnen gaan verwaarlozen. Dat zou geremedieerd kunnen worden door hen enerzijds te verbieden zich met andere taken dan de wettelijke bezig te houden en aan de andere kant te verzekeren dat ze voldoende inkomsten hebben.

Situatie Spanje.

44. In een land als Spanje, waar geen zelfstandige gerechtsdeurwaarders bestaan, is dat een groot manco. Immers men is afhankelijk van doorgaans slecht betaalde en weinig

gemotiveerde ambtenaren die slordig werken. De praktijk wijst uit dat dat grote vertraging en problemen oplevert.

Keuze tussen beroepsbeoefenaren en ambtenaren.

45. De keuze is dus tussen bij wet geregelde dienstverleners of beroepsbeoefenaren zoals deurwaarders die effectiever zijn maar ook duurder en gerechtelijke ambtenaren die goedkoper maar trager en slordiger werken. Het lijdt geen twijfel dat voor de meeste schuldeisers effectiviteit (lees: deurwaarders) de voorkeur heeft.
46. Hierboven is al gezegd dat harmonisering van wetgeving en verbetering van grensoverschrijdende informatieverkrijging allemaal behulpzaam is, maar culturele en taalkundige verschillen zullen het moeilijk blijven maken om een goed inzicht te krijgen in die andere systemen.
47. Er moet dus enerzijds naar harmonisatie en transparantie gestreefd worden door het creëren van gestandaardiseerde databanken die toegankelijk zijn via het internet met uniforme opzet en begrijpelijke taal zoals het Engels. Anderzijds moet ook rekening gehouden worden met het feit dat een lokale adviseur zoals een advocaat of procureur altijd nodig zal blijven. Met andere woorden, er moet niet gepretendeerd worden dat lokale expertise niet meer nodig zou zijn.

Conclusie antwoord vraag 1.

48. Contractspartijen moeten vooraf informatie van elkaar inwinnen. Dat is de zorgvuldigheidsplicht die rust op eenieder die aan het economisch verkeer deelneemt. Het is hun verantwoordelijkheid indien zij dat niet doen. Ook al is men in de handelspraktijk terughoudend zoiets te doen, toch zou gevraagd moeten worden aan de toekomstig schuldenaar vrijwillig inzicht te geven in zijn vermogenspositie.
49. Handelsregisterinformatie biedt doorgaans weinig informatie en indien dat niet voldoende is, moeten partijen bij elkaar informatie over ieders vermogenspositie opvragen, zoals hierboven gezegd. Er zou echter meer informatie toegankelijk gemaakt kunnen worden zoals de BTW-administratie, afdracht sociale premies, lopende gerechtelijke procedures, etc. Bedrijven zouden gevraagd kunnen worden dat vrijwillig te doen.
50. De situatie wordt anders indien controle gaat plaatsvinden als het probleem al bestaat. De schuldeiser moet weten waarop beslaggelegd kan worden en of het überhaupt zin heeft om beslag te leggen.
51. Hiertoe moeten beslagprocedures versneld en versoepeld worden, het inzicht in activa vereenvoudigd worden bijvoorbeeld door centralisering en meer inzicht verkregen worden in transacties voorafgaand aan het beslag.
52. Voor snel en centraal inzicht in banktegoeden en snelle effectuering van beslagen zouden de centrale banken een rol kunnen spelen. Idem dito de belastingadministratie voor BTW-teruggave.
53. Rechterlijke tussenkomst is vereist. Een toets om te voorkomen dat privé-informatie te makkelijk in het openbare domein komt, moet ingebouwd worden.
54. Een centraal punt zou voor inzage in en beslag op onroerende zaken, BTW en voertuigen ook wenselijk zijn, voorzover dat nog niet bestaat in de lidstaten.
55. Niet wordt ingezien wat een verklaring van de schuldenaar toevoegt. Dat wordt in de vragen hieronder verder uitgewerkt.

56. Voor private organisaties, althans organisaties die geen bij de wet geregelde taak hebben, lijkt geen taak te zijn weggelegd tenzij zij al bestaande openbare informatie toegankelijker maken.
57. Het is aan de overheden en bij wet geregelde instanties (deurwaarders, advocaten, etc.) om bepaalde niet toegankelijke informatie openbaar en toegankelijk te maken door binnen de regels van de wet die informatie te verkrijgen. Voor zover private organisaties daar toch een toegevoegde waarde hebben, zou daarover nagedacht kunnen worden maar zij zullen altijd een bij wet geregelde status moeten hebben.
58. Informatie zal met name via het internet en in het Engels beschikbaar gesteld moeten worden.
59. De effectuering van beslagen moet door bij wet geregelde beroepsbeoefenaars zoals deurwaarders gebeuren en niet door ambtenaren.
60. Het verbeteren van grensoverschrijdende informatiesystemen verdient aanbeveling zonder dat gepretendeerd moet worden lokale adviseurs niet meer nodig te hebben.

II. Mogelijke oplossingen.

1. Het opstellen van een handleiding met nationale tenuitvoerleggingsvoorschriften en – praktijken.

Vraag 2. In welk opzicht zou een handleiding met alle informatie over de tenuitvoerleggingssystemen van de lidstaten volgens u nuttig zijn?

Nuttigheid handleiding.

61. Een handleiding met alle informatie over de tenuitvoerleggingssystemen is altijd nuttig. Het is ook een voorwaarde om te komen tot nadere uniformering van die systemen.
62. Het zal onmogelijk blijken om alle informatie vast te leggen maar met een praktische aanpak kan een heel eind gekomen worden. In veel landen, Spanje is er een van, zijn veel ongeschreven regels die zich moeilijk laten beschrijven.
63. Desalniettemin is een dergelijke handleiding nuttig en ook nodig. Het is een eerste stap om beter inzicht te krijgen en dat kan weer leiden tot verbetering van de informatiesystemen.
64. Tenslotte moet gewaarschuwd worden dat die handleiding nooit voldoende informatie kan zijn. De schuldeiser zal altijd gewaarschuwd moeten worden dat hij naast deze informatie een beroep zal moeten doen op een lokaal kundig jurist of advocaat.

Conclusie antwoord vraag 2.

65. Het opstellen van de handleiding is nuttig terwijl bedacht moet worden dat deze nooit uitputtend kan zijn en voortdurend aan verandering onderhevig is.

2. Meer informatie beschikbaar stellen in registers en de toegang tot die registers verbeteren.

a. handelsregisters

Vraag 3. Moet er in handelsregisters meer informatie beschikbaar zijn en moet de toegang tot die registers worden verbeterd? Zo ja, hoe en in welke mate?

Belang handelsregisters.

66. Hierboven is al uitgebreid stilgestaan bij het belang van de handelsregisters. Die is bijzonder groot. Uit de omschrijving in het groenboek van deze vraag blijkt dat de

richtlijnen inzake handelsregisters uiterst gedateerd zijn en de lidstaten hoge mate van vrijheid geven waardoor veel informatie niet is gecentraliseerd of überhaupt niet wordt gegeven. In de omschrijving wordt Duitsland als voorbeeld gegeven, terwijl bekend is dat België een zeer archaisch en ontoegankelijk systeem heeft. Daar moet voor effectieve informatieverzekrijging verbetering plaatsvinden. Overigens geldt dat zowel voor handelsvennootschappen als voor eenmanszaken.

Te nemen maatregelen voor handelsregisterinformatie.

67. De volgende maatregelen zouden genomen moeten worden: alle vennootschappen, maatschappen en eenmanszaken die handel drijven moeten ingeschreven staan in een handelsregister. Er moet uniformiteit zijn met betrekking tot in te schrijven informatie zoals statuten, bestuurders, bevoegdheden, adres, kapitaal en jaarrekeningen. De jaarrekeningen zouden binnen zes maanden gedeponereerd moeten zijn. De meeste handelsregisters publiceren deze informatie. Indien het verplicht zou worden nog meer informatie te publiceren, moet wel afgewogen of de maatregel haar doel niet voorbij schiet. Bedrijven moeten niet verplicht worden teveel informatie te verschaffen met het oog op onderlinge concurrentie.
68. Om meer actuele informatie te hebben zou overwogen kunnen worden BTW-aangiften ook via het handelsregister dan wel via de belastingdienst openbaar te maken. Dat zijn alleen cijfers en daar staan verder geen namen of begrippen bij. Er wordt dus geen vertrouwelijke informatie weggegeven. Er kan ook gedacht worden aan inzicht in afdracht sociale premies zodat men weet of aan de betalingsverplichtingen wordt voldaan.
69. De informatie zou gecentraliseerd moeten worden, on-line toegankelijk zijn en naast de lokale taal ook in het Engels beschikbaar moeten zijn.
70. Er is hierboven ook geopperd dat bekend gemaakt wordt, al dan niet via het handelsregister, welke gerechtelijke procedures tegen de schuldenaar aanhangig zijn.
71. Het zij nogmaals opgemerkt. On-line informatie is van essentieel belang. In Spanje werkt dat goed, met name omdat er bedrijven zijn die zelf die informatie via het internet ter beschikking stellen en classificeren. Ik noem als voorbeeld het bedrijf Axesor (website: www.axesor.es) waardoor in korte tijd alle relevante handelsregisterinformatie op geordende wijze van een bedrijf opgevraagd kan worden.
72. Hetzelfde geldt in feite voor Nederland waar via de website van het handelsregister ook per direct informatie verkregen kan worden.
73. De Spaanse handelsregisters hebben zelf ook een website waardoor online informatie verkregen kan worden maar die werkt nog niet zo goed als Axesor. Zoals hierboven al gezegd en in het groenboek aangehaald zijn er bepaalde lidstaten die geen gecentraliseerd systeem (en nog geen goed toegankelijk handelsregister zoals België) hebben. Dat moet veranderen.

Conclusie antwoord vraag 3.

74. In Spanje en Nederland is de meest belangrijke informatie aanwezig en relatief gemakkelijk verkrijgbaar (on-line) al of niet direct via de handelsregisters. Hierboven is gesuggereerd daar BTW-aangiften, afdracht sociale premies en lopende gerechtelijke procedures aan toe te voegen. Voorkomen moet worden dat bedrijven teveel informatie moeten vrijgeven, om niet hun concurrenten een oneerlijk voordeel te geven.
75. De handelsregisters moeten op EU-niveau geüniformeerd worden qua informatie, gecentraliseerd, on-line toegankelijk en in de lokale en Engelse taal. Voor Nederland werkt dat redelijk goed. In Spanje ook maar daar ontbreekt nog de Engelse taal. Er zijn landen (bijvoorbeeld België en Duitsland) waar het nodige verbeterd moet worden.

b. Bevolkingsregisters

Vraag 4. Moet de toegang tot de bestaande bevolkingsregisters worden verbeterd? Zo ja, hoe?

Vooraf: organisatie bevolkingsregisters.

76. De voorafgaande vraag die gesteld moet worden is die naar uniformiteit van het bevolkingsregister. Sommige landen hebben helemaal geen bevolkingsregister. Met betrekking tot Nederland en Spanje kan het volgende opgemerkt worden. Nederland heeft een goedwerkend bevolkingsregister. Inschrijving op het juiste adres is van belang voor uitoefening van bepaalde rechten. Daardoor zorgen de meeste mensen er ook voor op het juiste adres ingeschreven te staan. In Spanje is inschrijving op het juiste adres ook in toenemende mate van belang. Spanje is evenwel nog niet centraal georganiseerd. De bevolkingsregisters worden per gemeente bijgehouden die verder geen centraal gegevensbestand hebben.

Toegankelijkheid bevolkingsregisters.

77. Bevolkingsregisters in Nederland zijn voor het vinden van het adres van een schuldenaar voor bevoegde beroepsbeoefenaren (advocaten en deurwaarders) toegankelijk en dat werkt goed. Bovendien worden die registers goed bijgehouden.

78. In Spanje hebben alleen de rechters die toegang en dat werkt om een aantal redenen slecht; ze willen vaak die informatie niet opvragen. Bovendien zijn Spaanse rechters bijzonder terughoudend met in het openbaar betekenen van gerechtelijke stukken indien de schuldenaar niet gevonden kan worden (ook niet in het bevolkingsregister) en de rechter niet overtuigd is dat hij niet gevonden kan worden, waardoor een procedure vaak geen aanvang vindt. Tenslotte worden de Spaanse bevolkingsregisters slecht bijgehouden waardoor die informatie niet betrouwbaar is.

Sanctie onvindbare schuldenaar.

79. Het probleem bestaat echter niet alleen uit de verbeterde toegang tot de bestaande bevolkingsregisters. Schuldenaars die niet gevonden willen worden, zullen nimmer hun juiste adres opgeven aan het bevolkingsregister. Daar mag de schuldeiser niet de dupe van zijn en daarom moet nagedacht worden over een sanctie van de schuldenaar indien hij zijn huidige adres niet in het bevolkingsregister registreert. Een sanctie zou kunnen zijn dat het geregistreerde adres als het geldige adres voor betekeningen van procedures geldt en indien daar niet betekend kan worden, een schuldeiser per direct gerechtigd is openbaar te laten betekenen. Er moet meer verantwoordelijkheid gelegd worden op de schuldenaar om ervoor te zorgen dat hij vindbaar is.

Beperking van de toegang tot bevolkingsregisters.

80. Een beperking van toegang tot bevolkingsregisters lijkt om privacyredenen voor de hand te liggen. Daarom is een regeling dat alleen beroepsbeoefenaren met een wettelijk kader zoals in Nederland bestaat, namelijk gerechtsdeurwaarders, toegang hebben tot het bevolkingsregister, een mogelijkheid.

81. Die beperking ten voordele van de schuldenaar moet wel als gevolg hebben dat de gerechtelijke macht aanvaardt dat het geregistreerde adres ook het adres is waarop een schuldenaar gedagvaard kan worden.

82. Verder geldt hier ook dat de contracterende partijen in geval van een consument en/of privé-persoon de verantwoordelijkheid hebben om deze zaken van tevoren goed af te spreken. In een contract zou bijvoorbeeld afgesproken kunnen worden dat het door de schuldenaar opgegeven adres geldt als adres voor alle communicatie en betekeningen die in het kader van dat contract verricht kunnen worden.

Conclusie antwoord vraag 4.

83. Bevolkingsregisters moeten uniform en centraal toegankelijk zijn. De schuldenaar heeft recht op privacy maar hij mag dat niet gebruiken om onvindbaar te zijn. De schuldenaar moet ervoor zorgen dat hij op het juiste adres staat ingeschreven. De schuldeiser mag er geen nadeel van ondervinden indien dat niet zo is terwijl de schuldeiser rechtmatig toegang tot het bevolkingsregister heeft gekregen. Dan moet het gevonden adres in beginsel als geldig adres gelden. Toegang zou voor dienstverleners met een wettelijk kader mogelijk moeten zijn.

c. sociale zekerheids- en belastingregisters.

Vraag 5. Moet de toegang van tenuitvoerleggingsautoriteiten tot sociale zekerheids- en belastingregisters worden verbeterd? Zo ja, hoe en in welke mate?

Informatie en toegang sociale zekerheids en belastingregisters.

84. Deze registers kunnen belangrijke informatie geven voor een aantal zaken zoals:

- a) Belastingen: teruggave BTW en een oriëntatie ten aanzien van inkomsten in het verleden;
- b) Sociale zekerheid: het bestaan van een eventuele arbeidsrelatie die inkomsten genereert of eventuele uitkeringen.

85. Deze registers zouden niet in de eerste plaats moeten dienen voor het vinden van adressen en bankrekeningen. Daar zouden vooral de hiervoor besproken bevolkingsregisters en (centrale) banken voor moeten of kunnen dienen voor zover dat nog niet het geval is.

86. In het groenboek wordt omschreven hoe in verschillende EU-lidstaten toegang bestaat tot hierboven genoemde registers.

87. Het is duidelijk dat dergelijke toegang met behulp van de rechterlijke autoriteiten altijd verkregen moet kunnen worden.

88. Het is ook duidelijk dat toegang alleen na een rechterlijke toetsing verkregen mag worden. De rechter zal het belang moeten afwegen tussen enerzijds de schuldeiser om zijn vordering te innen en anderzijds de schuldenaar om niet lichtzinnig inzage in privé-gegevens te geven.

89. In de praktijk zal dit niet tot problemen leiden. Op het moment dat een schuldeiser inzage vraagt in deze registers zal het duidelijk zijn althans duidelijk moeten zijn dat de schuldenaar betaling van zijn schulden ontloopt. Dan zal inzage gerechtvaardigd zijn. Dat neemt niet weg dat ook de schuldeiser verplicht kan worden vertrouwelijk met die informatie om te gaan.

90. Het probleem dat zich in Spanje voordoet is dat tenuitvoerlegging gebeurt door de rechterlijke autoriteiten en niet door bijvoorbeeld een zelfstandige deurwaarder. Dat zorgt voor enorme vertraging. In Nederland werkt dat veel beter. Er is hierboven onder vraag 1 al opgemerkt dat in Spanje zelfstandige deurwaarders tenuitvoerlegging enorm zouden bespoedigen. De toegang zou dus verbeteren in Spanje met inschakeling van zelfstandige deurwaarders.

91. Er wordt in de omschrijving van het groenboek nog kort ingegaan op de situatie in Zweden, alwaar de schuldeisers betere bronnen zouden hebben dan de verklaring van de schuldenaar. Dat bevestigt hetgeen hierboven al werd aangegeven namelijk dat een verklaring van een schuldenaar niet veel zal toevoegen. Daarop wordt hieronder verder ingegaan.

92. Hieronder wordt verder ingegaan op de vraag of de schuldenaar de kans geboden moet worden om zelf opgave te doen. Vooruitlopend daarop is wordt hier opgemerkt dat nadat verlof tot tenuitvoerlegging of beslaglegging is verkregen, direct tot beslaglegging overgegaan moet worden om het verrassingseffect niet kwijt te raken. Mochten geen activa gevonden worden, dan zou de schuldenaar in de gelegenheid gesteld kunnen worden zelf opgave te doen alvorens met zware middelen een gedwongen onderzoek wordt gelast.

Conclusie antwoord vraag 5

93. De belasting- en sociale zekerheidsregisters bevatten per definitie relevante informatie voor schuldeisers. Die informatie mag alleen toegankelijk worden na een rechterlijke toets. Die toets mag de toegang niet onmogelijk maken. Verder kan de toegang gradueel gemaakt worden. Indien de schuldenaar niet voldoende activa biedt wordt eerst toegang tot de BTW-aangiften verkregen. Persoonlijk inkomen moet een zwaardere toets doorstaan. Mochten de BTW-aangiften niets opleveren, dan zou inzage in de inkomstenbelastingaangifte verkregen kunnen worden.

94. Wat betreft de registers van de sociale zekerheid moet het bestaan van een arbeidsrelatie of het verkrijgen van een uitkering makkelijk gecontroleerd kunnen worden. Tenslotte blijft er het algemene punt dat voor tenuitvoerlegging, weliswaar onder rechterlijk toezicht, deurwaarders de voorkeur hebben boven tenuitvoerlegging door de rechterlijke autoriteiten zelf.

3. Informatieuitwisseling tussen tenuitvoerleggingsautoriteiten.

Vraag 6. Moet de informatieuitwisseling tussen tenuitvoerleggingsautoriteiten worden verbeterd? Zo ja, hoe?

Suggesties gedaan in het groenboek.

95. In de omschrijving van het groenboek wordt aangegeven dat tenuitvoerleggingsautoriteiten geen toegang hebben tot niet-openbare registers in andere lidstaten en er geen instrumenten tot uitwisseling van informatie bestaan tussen tenuitvoerleggingsautoriteiten terwijl dat wel het geval is op andere gebieden zoals belastingdiensten en het Europees garantiefonds voor de landbouw.
96. Volgens het groenboek zou verbetering van rechtstreekse informatieuitwisseling tussen tenuitvoerleggingsautoriteiten een oplossing kunnen zijn. Hiertoe zou gebruik gemaakt kunnen worden van het informatiesysteem interne markt (IMI).
97. Hiertoe zou een communautair instrument opgesteld kunnen worden dat aangeeft welke autoriteiten, welke informatie in andere lidstaten kunnen opvragen met inachtneming van privacywetgeving. Er moet dan wel rekening gehouden worden met grote verschillen in beschikbare informatie, aldus het groenboek.
98. Op deze suggesties van het groenboek kan het volgende commentaar gegeven worden. Het heeft geen zin tenuitvoerleggingsautoriteiten rechtstreeks toegang te geven tot niet-openbare registers in andere lidstaten, zolang de verschillen tussen die registers (te) groot zijn (niet alleen vanwege taal). Het ligt veel meer voor de hand dat de tenuitvoerleggingsautoriteiten zich tot tenuitvoerleggingsautoriteiten van de andere lidstaten richten die hen zullen moeten assisteren. Het zou pas zin hebben om rechtstreekse toegang te bewerkstelligen op het moment dat de informatiesystemen zijn geharmoniseerd.
99. Verder moet het heil van deze maatregelen niet overschat worden. Indien een schuldeiser zijn/haar geld verborgen wil houden en het over de grenzen brengt, dan zal hij of zij het naar landen brengen met een bankgeheim of waar het anderszins moeilijk is een informatie te achterhalen. Deze vraag zal een rol blijven spelen en de EU moet er naar blijven streven ook toegang buiten de EU te moeten vergemakkelijken ook al is dat

geen reden om deze ontwikkeling binnen de EU tegen te houden. Ook dat moet doorgang vinden. Verder moet ook beslaglegging door de hele EU vergemakkelijkt worden.

100. In verband met voorgaande zou onderzocht kunnen worden hoe vaak informatieuitwisseling plaatsvindt voor belastingdiensten of het Europees garantiefonds voor de landbouw en wat de problemen zijn waar men op stuit.
101. Ongeacht bovenstaande, is een communautair systeem waardoor het makkelijker wordt vanuit één tenuitvoerleggingsautoriteit informatie in de hele EU op te vragen een goede zaak.
102. Er zou dus eerst een inventaris gemaakt moeten worden van de tenuitvoerleggingsautoriteiten van iedere EU-lidstaat, vervolgens zou vastgesteld moeten worden welke informatie uitgewisseld kan worden en daarna zou er een protocol moeten komen hoe deze informatie opgevraagd en verkregen wordt.
103. Tenslotte zou een effectieve sanctie op niet of te laat aanleveren van de informatie behulpzaam zijn maar dat is politiek moeilijk haalbaar en dat blijft het zwakke punt van de meeste regelingen in de EU.
104. Hierboven onder vraag 2 is al gesproken over de handleiding van informatiesystemen. Daarop zou voortgebouwd kunnen worden.

Conclusie antwoord vraag 6

105. Directe toegang van tenuitvoerleggingsautoriteiten tot registers in andere EU-lidstaten lijkt niet zinvol zonder eerst de systemen te harmoniseren. Zolang dat niet gebeurt is, zullen nationale tenuitvoerleggingsautoriteiten informatie moeten uitwisselen. Hoe zinvol deze maatregelen zijn valt te bezien. Schuldenaars kunnen hun activa in landen met bankgeheim verstoppen, ook al is dat geen reden om deze ontwikkeling te stoppen. De handleiding behandeld in vraag 2 kan gebruikt worden om een communautair instrument te ontwikkelen met protocol voor informatieuitwisseling.

4. De verklaring van de schuldenaar.

Vraag 7. Bent u van mening dat er een Europese vermogensverklaring moet worden ingevoerd?

Vraag 8. Zo ja, onder welke voorwaarden moet die verklaring kunnen worden verkregen? Moeten er sancties worden vastgesteld voor het verstrekken van onjuiste gegevens in de verklaring? Zo ja, welke?

Vraag 9. In welke mate moet de Europese vermogensverklaring volgens u worden geharmoniseerd? Wat moet de precieze inhoud zijn van de Europese vermogensverklaring?

Algemene overwegingen ten aanzien van deze vragen.

106. In de omschrijving van het groenboek wordt de situatie in Spanje niet goed weergegeven. De situatie in Spanje is niet zoals die daar omschreven wordt.
107. In geval van executoriaal beslag wordt in Spanje de schuldenaar niet gehoord en dus ook niet in de gelegenheid gesteld een verklaring af te leggen. In geval van conservatoir beslag kan de rechter de schuldenaar van tevoren horen alvorens omtrent het verzoek tot beslaglegging van de schuldeiser te beslissen. Het is niet zo, zoals gesteld wordt, dat in Spanje opgave omtrent vermogen geschiedt met voorgeschreven formulieren.
108. Het is evenmin juist dat in Spanje schuldenaren tot gevangenisstraffen kunnen worden veroordeeld indien zij niet meewerken aan het bekend maken van het vermogen. Spanje kent geen regeling zoals gijzeling van weigerachtige schuldenaren. In de

omschrijving wordt gesteld dat tenuitvoerleggingsautoriteiten in de meeste Latijnse landen onderscheiden zijn van de rechterlijke macht maar dat is in Spanje pertinent niet het geval.

109. Er worden twee oplossingen door het groenboek gesuggereerd voor een vermogensverklaring.
110. De eerste oplossing zou een communautair instrument zijn dat de lidstaten verplicht een procedure voor de verklaring van de schuldenaar over zijn vermogen in te voeren maar tevens de vrijheid geeft aan de lidstaten om de voorwaarden voor het afleggen van die verklaring in te vullen. Het groenboek noemt als nadelen aan dit idee dat er verschillen blijven bestaan. Bovendien moet het evenredigheidsbeginsel niet uit het oog verloren worden en de schuldenaar moet niet van tevoren verplicht worden inzage te geven in zijn vermogenssituatie. Hij zou verplicht moeten worden inzage te geven in een aantal vermogensbestanddelen als aan bepaalde voorwaarden is voldaan.
111. De tweede oplossing zou een uniforme verklaring zijn binnen de EU waarin de schuldenaar al zijn vermogen opgeeft binnen de EU. Er wordt gesproken over het fenomeen "informatieshopping" ofschoon niet duidelijk wordt gemaakt wat dat is. Er wordt gesteld dat de schuldenaar zich aan de bekendmakingsverplichting zou kunnen onttrekken door vermogensbestanddelen aan te wijzen. Tot slot wordt gezegd dat het instrument in sancties zou kunnen voorzien.

Antwoord vraag 7.

112. Ik ben van mening dat er geen Europese vermogensverklaring moet worden ingevoerd. Het antwoord is dus: neen. De redenen daarvan zijn de volgende. Het levert problemen op en de toegevoegde waarde is onduidelijk. Wanneer zou zo 'n verklaring afgelegd moeten worden? Het kan bezwaarlijk afgelegd of vereist worden vóórdat verlof tot (conservatoir of executoriaal) beslaglegging wordt gegeven. Zodra verlof tot beslaglegging is gegeven heeft het geen zin want dan zou het verrassingseffect weg zijn.
113. Uiteraard moet de schuldenaar in staat gesteld worden om activa aan te wijzen voor het beslag om geen ongelimiteerd beslag te leggen maar nadat beslag is gelegd en daarvoor is de verklaring niet nodig. Het enige doel waartoe een verklaring zou kunnen dienen is om druk op de schuldenaar te zetten activa aan te wijzen indien die niet gevonden kunnen worden. Volgens dit systeem wordt eerst beslaggelegd en het is dan aan de schuldenaar om aan te tonen dat de waarde van de beslagen goederen of het bedrag op de beslagen bankrekeningen, het bedrag waarvoor beslaggelegd mag worden overschrijdt.
114. Zoals gezegd in de vorige alinea, zou het beter zijn om de schuldenaar pas een verklaring te laten afleggen omtrent zijn vermogen indien geen activa gevonden kunnen worden. Indien hij dan verklaart dat hij niets bezit en daarna toch blijkt wel activa te bezitten, zou een strafrechtelijke sanctie opgelegd moeten worden. Dat zou wel heel effectief moeten zijn.

Conclusie antwoord 7.

115. Een Europese vermogensverklaring als zodanig of op zichzelf heeft geen zin. Vóór het verkrijgen van verlof tot beslaglegging heeft deze geen zin want dan is deze niet nodig en na verlof tot beslaglegging heeft deze geen zin want dan is het verrassingseffect van de beslaglegging weg. Een beslag moet bij verrassing gelegd worden.
116. De effectiviteit van beslaglegging moet bevorderd worden. Dat heeft zin. Dus geen verklaring van tevoren laten afleggen. Een verklaring achteraf zou wel zin hebben als geen activa gevonden kunnen worden. De schuldenaar zou dan gehoord moeten kunnen worden. Een verhoor door een rechter in bijzijn van de advocaat van de schuldeiser die

ook ondervraagt, op straffe van vrijheidsstraf (gijzeling) in het geval van onjuiste informatie of gebrek aan medewerking heeft vaak een heilzame werking.

117. Een ander issue is dat een schuldenaar kan verzoeken een beslag te beperken tot die goederen die het bedrag van de vordering dekken. Die mogelijkheid moet altijd bestaan.

Antwoord vraag 8.

118. Zoals hierboven al is gesteld lijkt mij het van tevoren laten afleggen van een verklaring door de schuldenaar omtrent zijn vermogen weinig zinvol. De schuldenaar is gewaarschuwd en krijgt de kans zijn activa te verbergen. Het achterhalen van zijn activa, indien hij ontkent die te hebben, zal niet eenvoudig zijn en bovendien zal dan weer een beroep moeten worden gedaan op de toch al overbelaste en doorgaans inefficiënte gerechtelijke autoriteiten, indien de schuldenaar valse informatie blijkt te geven.
119. Er moeten uiteraard sancties staan op het verstrekken van onjuiste informatie als men verplicht is juiste informatie te verschaffen. Die sancties moeten dan wel effectief zijn en toegepast worden. Dat betekent weer een aanslag op de gerechtelijke autoriteiten en de praktijk wijst uit dat dat soort sancties niet worden toegepast of niet effectief zijn.
120. De meest effectieve sanctie voor het verschaffen van onjuiste informatie of niet meewerken indien geen activa gevonden worden zou gijzeling kunnen zijn. Gijzeling is een maatregel voor het geval een persoon niet meewerkt. Er zouden dus wel enige aanwijzingen moeten zijn dat er ook activa bestaan en de schuldenaar zou moeten weigeren deze informatie te verstrekken. Een boete heeft geen zin immers de schuldenaar heeft geen activa dus dan zou het een voorlopige vrijheidsstraf, lees gijzeling, moeten zijn.
121. De verklaring zal ten overstaan van een rechter afgelegd moeten worden. Op die manier wordt wettelijk bewijs verkregen en kan doorgevraagd worden indien bepaalde punten niet duidelijk zijn. De druk die een rechter op kan leggen met bovendien de dreiging van een gijzeling of vrijheidsstraf heeft een heilzame werking op schuldenaars.

Conclusie antwoord vraag 8.

122. De verklaring moet pas worden verkregen als geen activa gevonden kunnen worden anders is het verrassingseffect bij beslaglegging weg. Er moeten sancties op het verstrekken van onjuiste informatie of niet meewerken komen te staan en die moeten effectief zijn. Gijzeling of vrijheidsstraf is daarbij de beste mogelijkheid. De verklaring zal ten overstaan van een rechter afgelegd moeten worden en niet simpelweg het invullen van een formulier betreffen.

Antwoord vraag 9.

123. Er is in de omschrijving van het groenboek ten aanzien van deze vraag gesteld dat de verklaring zou moeten dienen om schuldenaars te verplichten al hun activa in de EU bekend te maken. Mijns inziens moeten schuldenaars hun vermogen wereldwijd bekend maken. Een andere vraag is of en hoe dat gecontroleerd kan worden.
124. Als er dan al een verklaring wordt ingevoerd, ik verwijs naar antwoorden op voorgaande vragen, lijkt het voor de hand te liggen om voor alle lidstaten eenzelfde verklaring in te voeren. Dat zal niet op bezwaren stuiten vanwege de verschillen in rechtssystemen. Een dergelijke verklaring kan eenvoudig zijn.
125. Veronderstellende, conform hetgeen hierboven is opgemerkt, dat de verklaring alleen geëist wordt als niet voldoende activa worden gevonden of aangewezen, dan moet altijd de mogelijkheid voor de schuldenaar bestaan om zich hieraan te onttrekken indien alsnog activa worden gevonden of aangewezen. Overigens zou de schuldenaar voor deze "latere inkeer" wel bestraft moeten worden met een kostenveroordeling of boete.

126. De schuldenaar moet gesanctioneerd worden indien valse of onjuiste informatie wordt verstrekt. Er moet dreiging van uitgaan. Geldboeten hebben geen zin want er wordt immers niets gevonden. Gijzeling of vrijheidsstraffen hebben wel zin. Niet alle lidstaten kennen echter de gijzeling als maatregel, Spanje bijvoorbeeld niet. Dat zou een ingrijpende wetswijziging betekenen en dat ligt waarschijnlijk buiten het bereik van dit groenboekproject.
127. Harmonisatie is altijd goed maar ingrijpende wijzigingen maken het wellicht te ingewikkeld en vanuit dat oogpunt zou enige ruimte voor verschillen tussen de lidstaten getolereerd moeten worden. Dat zou nader bestudeerd moeten worden. Bovendien propageer ik dat de verklaring ten overstaan van een rechter afgelegd zal worden, die de nodige vrijheid moet hebben om de inhoud van die verklaring te bepalen door aanvullende vragen te stellen.
128. De precieze inhoud van de verklaring is dus niet vast te stellen. De schuldenaar moet verklaren of hij vermogen heeft of heeft gehad, waar deze zich bevindt en wat ermee gebeurd is. Hij zal bronnen van inkomsten uit heden en verleden moeten aangeven alsmede het uitgavenpatroon.

Conclusie antwoord vraag 9

129. De verklaring heeft alleen zin als geen activa worden gevonden. De verklaring moet geharmoniseerd worden waar dat mogelijk is, dat wil zeggen:
- a) Geen ingrijpende wijzigingen hiervoor in de rechtssystemen;
 - b) Geen gedetailleerde inhoud zodat ruimte bestaat in verband met verschillen tussen rechtstaten;
 - c) De procedure van de verklaring zou waar mogelijk geharmoniseerd moeten worden met name zodat de schuldenaar altijd ten overstaan van een rechter moet verklaren, welke rechter samen met de schuldeiser vragen kan stellen en met gijzeling kan dreigen voor onjuiste of valse verklaringen. Het harmoniseren van procedures zal weer op ingrijpende wijzigingen stuiten, zodat bekeken zal moeten worden of dat op te lossen is aangezien een land als Spanje bijvoorbeeld de maatregel van gijzeling niet kent.

5. Andere maatregelen.

Vraag 10: Welke andere maatregelen moeten er volgens u op EU-niveau worden genomen om de transparantie van het vermogen van schuldenaars te verbeteren?

130. Hierboven onder vraag 1 zijn al enkele suggesties genoemd zoals BTW-administratie, informatie of de schuldenaar aan zijn belastingverplichtingen voldoet en of er gerechtelijke procedures aanhangig zijn tegen de schuldenaar. De registers die de kredietwaardigheid bijhouden en die voor financiële instellingen toegankelijk zijn, zouden onder bepaalde voorwaarden ook toegankelijk gemaakt kunnen worden voor schuldeisers.
131. Een punt dat nog niet is uitgewerkt is de toelichting op de balansen die worden gedeponereerd bij de handelsregisters. In veel balansen wordt te weinig gespecificeerd of toegelicht vanuit de activa en passiva in feite bestaan. Een post schuldvorderingen geeft weinig informatie indien men niet weet om wat voor vorderingen het gaat. Van veel andere verplichtingen zoals leasecontracten is evenmin altijd duidelijk of die een waarde hebben en welke die dan is. Aan de andere kant kan men ook weer niet verplichten te veel gegevens openbaar te maken zolang de schuldenaar aan zijn verplichtingen voldoet. Er zou wel strengere wetgeving moeten komen die een schuldenaar verplicht geen verplichtingen aan te gaan indien niet voldoende zeker is dat

hij ook aan die verplichtingen zal kunnen voldoen. Voor het overige zij verwezen naar de inleidende opmerkingen onder vraag 1.